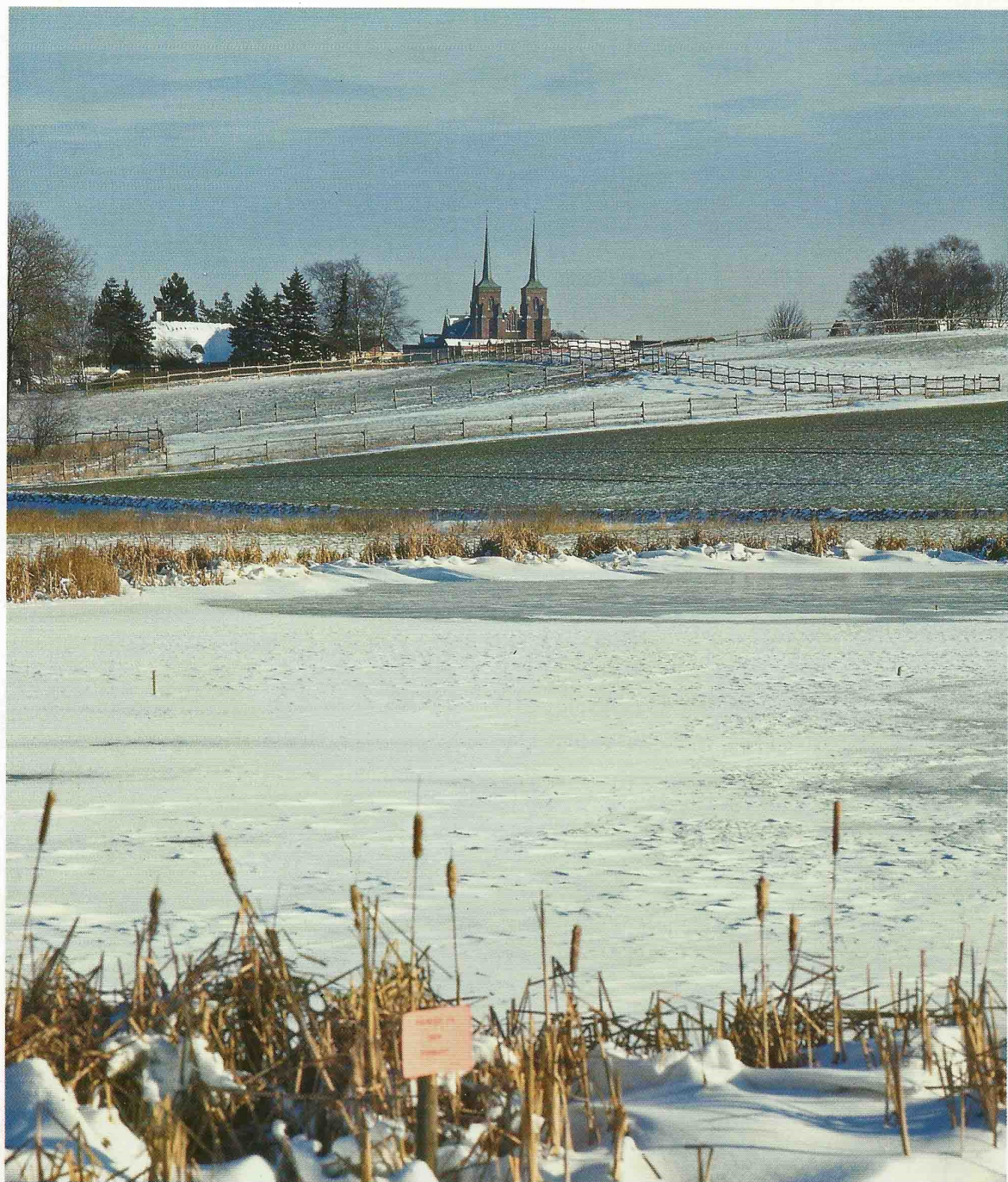

Jul i Roskilde

Årgang 1996

Fra Danse- og Balletpædagog Erna Colding's liv

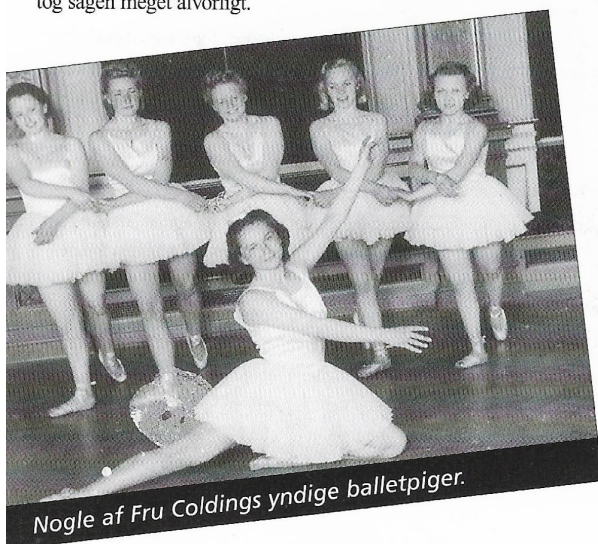
PÅ OPFORDRING AF GRETHE STEGEAGER

Som tidligere elev fra dengang fru Meyling's balletskole, fik jeg lyst til at opføre en "næsten roskildenser" til at fortælle os om sit interessante liv med en meget stor berøringsflade til mange mennesker i kraft af hendes dygtige evne til at få en masse rytme i alle os, som har været så heldige at være i lære der. Jeg mindes de timer i ballet og dans, som noget af det bedste i mit liv.

Jeg er ingen rigtig roskildenser. Jeg er født og har levet mine første 5 år så langt mod vest, som det er muligt at komme uden at få den ene fod i Vesterhavet. Fra dette Paradis kom jeg lille 5 års pige til Roskilde. Ak og ve, huset på Maglekildevej var lille, haven var lille og værst af alt, der var slet ingen dyr. Det var ganske enkelt et stort chok, som det tog lang tid at komme over. Jeg tænkte altid på gården i Jylland som hjemmet.

Nu begyndte skolegangen, og jeg kom i frk. Lønholdts Pigeskole, som jeg afskyede fra den første dag. Heldigvis kom jeg kun til at stride med den til midt i tredje klasse. I resten af tredje, fjerde og femte fik jeg privatundervisning, og det var jeg vældig glad for. Men hvad stiller man op med en overfølsom og godt forkælet pige på 16 år? Det blev til en skole i Lausanne i Schweiz. Det var et lykkeligt valg. Det var den dejligste skole, de sødeste veninder og kammerater jeg kunne ønske mig.

Dernede begyndte jeg at gå til rigtig danseundervisning hos Jaques Dalcroze. Han var den første, der underviste i Fri Dans i Europa, og han tog sagen meget alvorligt.

Nogle af Fru Coldings yndige balletpiger.

Arbejdede man ikke nok både i timerne og hjemme, så var det ud. Hjemkomsten faldt tilfældigt den 5. Juni - Grundlovsdagen - og hele landet var fyldt med flag. Jeg vidste ikke, at det danske flag ville gøre et så stort indtryk på mig. Efter at have været væk i næsten to år var jeg lykkelig over at komme hjem og gense familie og venner, men jeg var også blevet roskildenser i Schweiz. Byen, fjorden, Boserup alt betog mig. Jeg opdagede faktisk, hvor smukt Roskilde ligger. Allerede ude på landet var jeg begyndt at undervise omegnens børn i dans hjemme i spisestuen. Den blev snart for lille. Forsamlingshuset lå neden for haven, så det var nemt at flytte derned. Og pludselig var der fyldt af både unge og ægtepar. Hjælp! Jeg ringede til I.C. Gottlieb i København, som var en meget anerkendt danseskole dengang. Fru I.C. Gottlieb var så sød og venlig og svarede mig, kom herind, så skal jeg nok lære dig, hvad der er brug for til det kursus, der er i gang, men bagefter må du tage en rigtig uddannelse i børnedans og almindelig dans ved siden af din ballet.

Min skolevej blev betydelig kortere, da vi igen flyttede til Roskilde. Jeg begyndte at spekulere på, om det ikke var muligt at begynde en danseskole i Roskilde. På Hotel Prindsen, som dengang ejedes af familien Jacobsen, henvendte jeg mig, og de var meget imødekommende og hjælpsomme. 1932 begyndte jeg med 6 elever til ballet og 10 til dans. Men hurtigt voksede skolen sig stor, og der blev ballet flere gange om ugen. To gange måtte vi holde opvisningen på Højskolehjemmet (Roar), og det efterfølgende bal på Prindsen. Vi havde afdansning på Roar den dag Kong Kristian den Tiende døde, men fik det først at vide efter opvisningen. Jeg fortalte, at kongen var død, hvorefter kirkegårdsinspektør Rønø holdt en kort tale. Danseskolen var godt i gang, da jeg købte en skole i Sorø for næsten ingenting. Den dame som ejede den, ville

Fru Colding driver stadig sin balletskole og på billedet ses en af hendes meget dygtige elever af i dag. Det er: Gif Frese.

bare af med den jo før jo bedre. Hun kunne ikke styre drengene fra Akademiet. En stor fordel for mig var det, at nu fik vi drenge nok til vores opvisninger i Roskilde og senere i Ringsted. Til gengæld lånte Akademidrengene piger fra Roskilde til deres Blebal - Vandbal og Kongebal. Der var en livlig handel, førend de omtalte baller, når de herrer ønskede at komme af med en søster, kusine eller anden uønsket pige. Det største beløb jeg hørte om var 10 kr, men det var også mange penge dengang.

Om sommeren april, maj, og juni var der dansehold 6 forskellige steder på landet og mærkeligt nok lærte eleverne der, det samme, som de var 7 måneder om i byen. I Roskilde spillede i mange år den dygtige pianist Hans Rode. Jeg havde utrolig megen hjælp af ham og hans søster Katrine Pedersen. Hun var med alle steder på landet og afløste sin bror i Roskilde, når han var optaget. Sorø og Ringsted var pianist Viggo Jensens domæne.

Nu kom tyskerne

Kort efter ankom to meget unge og meget stramme tyske officerer hjemme hos os. De ville såmænd bare se om lejligheden var brugbar for dem. Med en del besvær fik vi dem gjort begribeligt, at her i Danmark kunne man ikke bare beslaglægge en lejlighed eller et hus. Hestene der stod opstaldet på kasernen, da tyskerne kom, blev samme dag flyttet, og var

mærkeligt nok ikke til at finde igen!!

I 1942 havde jeg fået så godt et ballethold, at jeg vovede at sætte en balletaften op. Det blev Askepot og Ursymfonien af Heydn. Vi spillede flere gange for fuldt hus, og det lod til, at publikum var særdeles tilfredse. Nå, det var jo også i 1942, hvor der ikke var så meget at gå til.

Indtil tyskerne kom, kørte jeg i min egen bil til Sorø, Ringsted og hvor vi ellers skulle hen. Det var mig ingen sorg at opgive bilen. Jeg har aldrig kunnet fordrage selv at køre. Derefter slog jeg mig på vognmand Olsen på Højskolehjemmet, dels på grund af den fine omtale han fik, dels fordi hans to dygtige piger gik til ballet hos mig. Det var et valg jeg aldrig kom til at fortryde. Vi blev naturligvis standset utallige gange. Vi havde været til afdansning i Sorø. Først måtte vi holde en time i porten, dernæst blev vi standset lige udenfor Sorø og måtte alle ud af vognen. Den blev undersøgt meget omhyggeligt, fordi de opdagede et legetøjsgevær, som vi havde brugt til Soldaten og Barnepigen.

Næste gang standsede vi udenfor Ringsted. Nu opdagede tyskerne, at de papirer, der lå i vognen, ikke var de rigtige. Det var svært at få dem til at forstå, at vognmand Olsen ejede flere biler af samme mærke, og at den motor, der faktisk hørte hjemme i bilen var kaput, og derfor byttet ud med en motor fra en af de biler, der ikke blev brugt.

Derefter blev vi standset igen engang udenfor Ringsted og så i Osted, men da der igen var tegn til holdt, hvædede den ellers så rolige mand: "Skal vi ikke sætte fart på. Jeg kan sagtens køre fra dem". Nej, nej, husk, at vi har tre piger bag i vognen, og tyskerne vil sikkert skyde efter os, så vi måtte atter en gang ud på vejen. Men snart var det forbi med at køre i taxi. Den måtte kun køre 10 eller 15 km udenfor byen.

Toget kørte en overgang kun hveranden dag og kun til kl. 21, så der var ingen anden udvej end at cykle. Dog var vi heldige fra Sorø at få lov, når vi ville vente på det, at køre med tog 2084. Der kørte med fisk! En nat var der gået en kasse i stykker. Min pianist Viggo Jensen bemærkede tørt: "Det er nu alligevel de mærkeligste fisk, jeg har set". Det var tyske våben, der via Sverige skulle til Norge. Vi blev straks enige om at cykle til Ringsted. Der overnattede jeg på hotel og kørte så til Roskilde næste dag. Ugen efter sprang toget i luften ved Kværkeby!

En enkelt gang efter krigen kørte jeg med hest og vogn til Jydstrup. Det gik fint derud, men da vi skulle hjem 5 timer efter, var det blevet isslag. Jeg gik oppe ved hestens hovedtøj og holdt den oppe, så godt jeg kunne, men skridt for skridt måtte vi gå. De sidste 4 - 5 km kom en mand ud til mig og sagde: "Hvor skal De hen lille frøken?" Vi håber at nå Osted Kro.

"Ja, ja, jeg går med for det klarer De aldrig alene." På kroen var vi ventet. En eller anden havde ringet til kroen og sagt: "Den lille frøken fra Langvadsholm kommer bærende med sin hest. Vognen kan endnu rulle, men hun ser ikke ud til at kunne holde sig oppe ret meget længere. Kroen fik nu travlt med at sende mandskab ud imod mig, og det sidste stykke blev jeg båret. Vi fik en helt overvældende modtagelse. Min hest var hvid af skum og rystede slemt. Den kom på stald, blev tørret og fik et fint blødt uldtæppe på og en stor portion havre. Jeg vil næsten sige, at jeg også kom på stald i det dejligste opvarmede værelse. Alt tøjet hev fru en af mig og jeg fik noget tørt på. Derpå en kop rigtig te og al den mad jeg kunne spise. Da jeg ville ringe hjem, var det gjort for længe siden. Klokken var efterhånden blevet næsten tre nat.

En særlig uhyggelig oplevelse havde fru Katrine Pedersen og jeg. Vi kom på cykel fra Store Merløse. Det var en ret drøj tur. Vi skulle op ad Elverdamsbakken, der dengang var betydelig mere stejl og bugtet end nu. Halvvejs oppe var stillet nogle bænke, og dertil kørte vi først. Drak eller spiste lidt, og vi var enige om at køre hele vejen op uden hvil var helt umuligt. Men vi fik lært, at det var i høj grad muligt. En nat, da vi lige var begyndt opstigningen blev der skudt over hovedet på os, og det blev værre og værre. Kuglerne kom fra begge sider, fra venstre var det frihedskæmperne og fra højre tyskerne. Vi lå ned over cyklerne og så over hovedet i vores hvilebænke, og var næsten halvvejs i Svogerslev før vi hoppede af. Fru Pedersen spurgte med rystende stemme, "var De også bange," og til min store undren kunne jeg svare: "Nej først nu."

Omsider kom den fjerde maj. Aftenen var herlig. Alle mennesker faldt hinanden om halsen og lys brændte i alle vinduer. Desværre var den femte maj og dagene derefter ikke særlig opløftende. Vi burde have skrevet Nordahl Griegs ord bedre bag øret:

**Men efter den grusomme leg
som pinte, myrded', rev ned
be'r vi at landet vi elsker
må gi' os kraft til fred.**

Lidt efter gled vi over i dagligdagen. Nu var der fred i alle tilfælde i Norden.

Gift og fik to færdigsyede børn på 6 og 9 år, så ret hurtigt gik danseskolerne i Sorø og Ringsted over til mine dygtige hjælpere, og jeg beholdt kun balletskolen i Roskilde. En dag kom pianist Hans Rode og spurgte mig, om jeg kunne tænke mig at få Finn Loving til at spille. Han var lige kommet hjem efter nogle studieår i Paris, og Rode ville gerne være fri et år eller to. Finn var et fund. Han ikke alene spillede dejligt, men han sprang ud på gulvet og dansede foran, når der var noget han syntes skulle være anderledes. Vi satte eventyrballetten "Putte i Blåbærskoven" op. Det skete på en morsom måde.

Jeg arrangerede dansene. Finn satte telefonen på sit flygel og lagde røret så jeg kunne høre, hvad han spillede. Kan dette bruges til feen og dette til blåbærpiger og dette til frøen og så videre.

Det var meget morsomt og gjorde stor lykke. Da Finn rejste kom hr. Rode igen. Senere har jeg haft forskellige fra Musikkonservatoriet, og dem var vi bestemt ikke snydt med. Nu har vi båndoptager. Det går, men de sidste måneder forud for en opvisning vil jeg meget gerne have en pianist.

Om Roskilde vil jeg sige, at den har forandret sig meget og ikke altid til det bedre, men det er måske bare mig, der synes det. Jeg er jo snart 100 år.